

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

THE STUDY OF NEEDS ASSESSMENT ON THAI LITERATURE LEARNING
MANAGEMENT UTILIZING LOCAL WISDOM FOR TEACHER PROFESSIONAL
STUDENTS OF PHRANAKHON SI AYUTTHAYA RAJABHAT UNIVERSITIES

จันทร์จิรา หาวิชา¹ และ หนึ่งฤทัย ชวนะลิขิกร^{1*}
Janjira Havicha¹ and Nuengruethai Chavanalikhom^{1*}

Received : 6 July 2024

Revised : 14 August 2024

Accepted : 16 August 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลคือ อาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการศึกษาข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.67-5.00 ประชากร คือ นักศึกษาวิชาชีพครู ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย จำนวน 27 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีความจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีไทย และเข้าใจบริบทของท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณจากค่าเฉลี่ยด้านสภาพที่มีอยู่จริงมีระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยด้านสภาพที่คาดหวังทุกองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาจัดลำดับแยกเป็น

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹ Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: naamnueng37@gmail.com

รายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านสภาพการณ์ของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI_{modified} 0.11) รองลงมาคือ ด้านการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (PNI_{modified} 0.09) และอันดับที่ 3 คือ ด้านการวัดและประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย (PNI_{modified} 0.06)

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น / การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย / ภูมิปัญญาท้องถิ่น / นักศึกษาวิชาชีพครู

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the needs assessment on Thai literature learning management abilities utilizing local wisdom for teacher professional students of Rajabhat Universities. This research is based on survey research. Using qualitative research methods by analyzing structured interviews (structured interviews). The key informants for the interview were lecturer in Thai language education 3 persons and expert teachers 3 persons. university advisors, and school advisors, totaling 7 persons. Using quantitative research methods, the data were collected by using the questionnaire about needs assessment on Thai literature learning management abilities utilizing local wisdom for teacher professional students of Rajabhat Universities. There are content validity and average (3.67-5.00) by rating scale. The population in this research consisted of fourth-year teaching students in the bachelor of education program. Department of Thai Language, Faculty of Education, 27 people. Using the purposive random sampling. Data analysis will be conducted qualitatively through content analysis and quantitatively using mean, standard deviation, and modified priority needs index (PNI_{modified}).

The results were as follows: Teacher professional students need to be promoted in the management of Thai literature learning by incorporating local wisdom to enhance their abilities in Thai literature education. According to qualitative data obtained from interviews with relevant stakeholders, it is suggested that managing the learning of Thai literature by incorporating local wisdom helps students understand the content of Thai literature and comprehend the local context. In alignment with the results of the quantitative data analysis, the actual conditions have lower levels than the averages in the expected conditions for every component. When considering the prioritized rankings for each component, it is found that the component related to the situation of managing Thai literature learning and the component related to organizing learning activities using local wisdom have the highest priority level

(PNImodified 0.11). Following that is the component related to the use of media in organizing learning activities using local wisdom (PNImodified 0.09), and the third-ranked is the component related to assessing and evaluating the ability to manage Thai literature learning (PNImodified 0.06).

Keywords: Needs assessment / Thai literature learning management /
Local wisdom / Professional education students

บทนำ

การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของนักศึกษาวิชาชีพครู ถือเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ว่าด้วยเรื่องการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสมบูรณ์ครบทุกด้าน สามารถพัฒนาตัวเองเพื่อการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข เมื่อสามารถพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้ออกไปเป็นครูที่มีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน นักศึกษาวิชาชีพครูจึงต้องได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบทผู้เรียนและท้องถิ่น เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน บทบาทในการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทของท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้จากส่วนท้องถิ่นสู่ระดับสังคมและประเทศชาติจึงจะสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่กล่าวว่า “มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตที่มีอัตลักษณ์ มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และเป็นสถาบันหลักที่บูรณาการ องค์ความรู้สู่นวัตกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศ” (สำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2561: 8)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มีบทบาทสำคัญในการผลิตและพัฒนาบัณฑิตครูที่มุ่งเน้นให้บัณฑิตครูมีสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่งได้จัดทำรูปแบบการผลิตบัณฑิตครู (PTRU Model: Professional Teacher of Rajabhat University) โดยกำหนดสมรรถนะบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏไว้ 17 สมรรถนะ โดยการบูรณาการศาสตร์สู่การสอน เป็น 1 ใน 17 ข้อที่มีความสำคัญเพราะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของผู้เรียนที่จะสามารถนำความรู้ในภาคทฤษฎีจากเนื้อหาวิชาที่เรียนไปปรับใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ไปฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาได้ โดยเฉพาะการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งเป็นพันธกิจสำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาก็เช่นเดียวกันได้เน้นการให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ระบุว่า “ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน...” ทั้งนี้ ในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้รายวิชาคติชนวิทยา และรายวิชาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้อย่างลงตัว

สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันพบว่า ปีการศึกษา 2566 นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เห็นได้จากผลคะแนนย้อนหลัง 3 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2564-2566 ในรายวิชาคติชนวิทยา นักศึกษาได้ผลการเรียนระดับดีมากจำนวน 12 คน จากทั้งหมด 32 คน คิดเป็นร้อยละ 37, จำนวน 16 คน จากทั้งหมด 29 คน คิดเป็นร้อยละ 55, จำนวน 10 คน จากทั้งหมด 27 คน คิดเป็นร้อยละ 37 ตามลำดับ นอกจากนี้ในรายวิชาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย นักศึกษาวิชาชีพครูยังขาดความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาวรรณคดีไทย เห็นได้จากผลคะแนนประเมินการสอบสอนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาวิชาชีพครูส่วนใหญ่ได้คะแนนอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 10 คน จากทั้งหมด 27 คน คิดเป็นร้อยละ 37 จะเห็นได้ว่า นักศึกษาได้ผลการเรียนในระดับดีมากไม่ถึงร้อยละ 50 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาวิชาชีพครูเมื่อได้ไปฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2566 พบปัญหาจากการสอบถามอาจารย์นิเทศก์ในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ทั้ง 5 คน ที่ได้ประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพครูตามเกณฑ์คุรุสภา ครั้งที่ 1-3 ด้านการปฏิบัติงาน ในส่วนของสมรรถนะย่อยที่กล่าวถึงการส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่สามารถนำวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ โดยเฉพาะเนื้อหาวรรณคดีไทยที่เป็นเนื้อหาสอดคล้องกับการนำวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ชัดเจนมากที่สุด ดังนั้น ระดับคุณภาพของคะแนนจึงอยู่เพียงระดับปานกลาง

ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยานั้น การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการที่วิเคราะห์ความแตกต่างของสภาพที่มีอยู่จริงและสภาพที่คาดหวังอย่างเป็นระบบ จัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง ระบุเป็นความต้องการจำเป็นทำให้สามารถนำผลความต้องการจำเป็นไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กุลยา ตันติผลาชีวะ (2546 : 75) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) หมายถึง กระบวนการประมาณการอย่างเป็นระบบเพื่อบ่งชี้ปัญหา หรือสิ่งซึ่งหน่วยงานหรือบุคคลต้องการ เพื่อนำไปสู่การเลือกวิธีการแก้ปัญหาหรือการตอบสนองที่ตรงประเด็น ซึ่งกระบวนการประมาณการอย่างเป็นระบบเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลอย่างเจาะจงเพื่อค้นหาปัญหาที่แท้จริงที่ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อวิเคราะห์ว่า การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นประสบปัญหาใดบ้าง จึงต้องมีการประเมินความต้องการจำเป็นขึ้น

ความสามารถในการจัดการเรียนรู้จึงเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ วรรณคดีไทยก็เป็นแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ให้เหมาะสมตามบริบทของสังคมโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาที่เป็นเมืองมรดกโลกมีศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักศึกษาวิชาชีพครูจะสามารถนำมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยได้เห็นภาพชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ นักเรียนจะได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน ทำให้การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยมีประสิทธิภาพขึ้น การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำผลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาไทยและผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของนักศึกษาวิชาชีพครูในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 27 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาจิตวิทยาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษาเชิงคุณภาพประกอบด้วยการสัมภาษณ์อาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) ประกอบด้วย 5 ข้อ ดังนี้ 1) ท่านคิดว่า สภาพการณ์ของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยในปัจจุบันเป็นอย่างไร 2) ท่านคิดว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรมีลักษณะเป็นแบบใด 3) ท่านคิดว่า แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านใดบ้างที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย 4) ท่านคิดว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรใช้สื่อประกอบการสอนแบบใด 5) ท่านคิดว่า วิธีการวัดและประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูควรประเมินในลักษณะ/ รูปแบบและใช้เครื่องมือใด

ส่วนแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) ประกอบด้วย 7 ข้อ ดังนี้ 1) ท่านคิดว่า สภาพการณ์ของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยในปัจจุบันเป็นอย่างไร 2) ท่านคิดว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทย ควรมีองค์ประกอบสำคัญอะไรบ้าง 3) ท่านคิดว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทย ควรมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้อย่างไร 4) ท่านคิดว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรมีลักษณะเป็นแบบใด 5) ท่านคิดว่า แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านใดบ้างที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย 6) ท่านคิดว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรใช้สื่อประกอบการสอนแบบใด 7) ท่านคิดว่า วิธีการวัดและประเมินความสามารถ

ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ควรประเมินในลักษณะ/ รูปแบบและใช้เครื่องมือใด

2. การศึกษาเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้แบบสอบถามนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 27 คน ที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียน แบ่งเป็นสภาพที่มีอยู่จริง และสภาพที่คาดหวัง

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การศึกษาเชิงคุณภาพประกอบด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วยอาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ผลการประเมินความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา พบว่าแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยมีความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.33-4.67 ส่วนแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหาอยู่ในระดับมาก (3.51-4.50) คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.00

2. การศึกษาเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยการใช้แบบสอบถามตามรูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านข้อมูลพื้นฐาน 2) ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) ด้านการใช้สื่อโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) ด้านการวัดและประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งหมด 18 ข้อ สอบถามนักศึกษาสาขาวิชา การสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จำนวน 27 คน ที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียน แบ่งเป็นสภาพที่มีอยู่จริง และสภาพที่คาดหวัง ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามความต้องการจำเป็นจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 คน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านภาษาและวรรณคดีไทย และด้านการวัดและประเมินผล โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 121) พบว่า แบบสอบถามมีความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหาอยู่ในระดับมาก (3.51-4.50) ถึงมากที่สุด (4.51-5.00) คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.67-5.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาไทย และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมจำนวน 6 คน และใช้แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูกับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ จำนวน 27 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามความต้องการจำเป็นโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2554: 121) โดยมีเกณฑ์ ดังนี้ ความคิดเห็นอยู่ระดับน้อยที่สุด (1.00-1.50), ความคิดเห็นอยู่ระดับน้อย (1.51-2.50), ความคิดเห็นอยู่ระดับปานกลาง (2.51-3.50), ความคิดเห็นอยู่ระดับมาก (3.51-4.50), ความคิดเห็นอยู่ระดับมากที่สุด (4.51-5.00) และวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นด้วยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNImodified) ซึ่งเป็นการหาผลต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น (I) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) หรือ (I-D)/D

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNImodified)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ แบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ 1) ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ 2) ผลการศึกษาเชิงปริมาณ

1. ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ

ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วยอาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย และผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า สภาพการณ์ของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันมักเป็นการสอนที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลางโดยเน้นการท่องจำเนื้อหาจากหนังสือหรือตำรา ขาดการเชื่อมโยงกับบริบทสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในวรรณคดีไทยจึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้

ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การพาผู้เรียนออกไปเรียนรู้นอกสถานที่ที่แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับวรรณคดีไทย การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นจุดเด่นในพื้นที่มาใช้เป็นกรณีศึกษาหรือตัวอย่างในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย การเชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้นำชุมชนมาถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวรรณคดีไทยโดยแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยอาจมาจากปราชญ์ชาวบ้าน หมอเพลงพื้นบ้าน พิธีกรรมพื้นบ้าน สมุนไพรพื้นบ้าน นาฏศิลป์พื้นบ้าน โบราณสถานหรือโบราณวัตถุในท้องถิ่น

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นจัดการเรียนการสอน ได้แก่ 2.1) การสร้างความรู้ 2.2) การแสวงหาความรู้ 2.3) การรวบรวมความรู้ 2.4) การจัดเก็บความรู้ 2.5) การแลกเปลี่ยนความรู้ 2.6) การนำความรู้ไปใช้ 3) ขั้นสรุปบทเรียน 4) ขั้นการสะท้อนผล

ส่วนการวัดและประเมินผลอาจใช้ได้หลายเครื่องมือ เช่น แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน การประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment) โดยใช้การถามตอบ การสะท้อนคิด ชิ้นงาน การนำเสนอการทำรายงาน และการประเมินหลังเรียน (Summative Assessment) โดยใช้แบบทดสอบความรู้ ทั้งที่เป็นปรนัยและอัตนัย การประเมินแบบสองทาง (ผู้สอนประเมินผู้เรียนหรือผู้เรียนประเมินผลงานของเพื่อนร่วมชั้นเรียน)

2. ผลการศึกษาเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการใช้แบบสอบถามถามนักศึกษาสาขาวิชา การสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาจากแบบสอบถามความต้องการจำเป็น โดยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพที่มีอยู่จริงกับสภาพที่คาดหวัง รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพที่มีอยู่จริง สภาพที่คาดหวัง และผลการจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรู

รายการ	สภาพที่มีอยู่จริง (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		ความต้องการจำเป็น	
	M	S.D.	M	S.D.	$PNI_{modified}$ (I-D)/D	ลำดับความสำคัญ
สภาพการณ์ของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย	3.99	0.93	4.46	0.72	0.11	1
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.98	0.89	4.46	0.74	0.11	1
การใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.26	0.81	4.66	0.55	0.09	2
การวัดและประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย	4.24	0.87	4.49	0.69	0.06	3

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าเฉลี่ยในด้านสภาพที่มีอยู่จริงของทั้ง 3 องค์ประกอบ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.98-4.26 มีรายละเอียด ดังนี้ 1) สภาพการณ์ของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย มีค่าเฉลี่ย 3.99 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.98 3) การใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 4.26 และ 4) การวัดและประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย มีค่าเฉลี่ย 4.24

ส่วนค่าเฉลี่ยในด้านสภาพที่คาดหวังของทั้ง 3 องค์ประกอบอยู่ในระดับมากจนถึงมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.46-4.66 มีรายละเอียดดังนี้ 1) สภาพการณ์ของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย มีค่าเฉลี่ย 4.46 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่า 4.46 3) การใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 4.66 และ 4) การวัดและประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย มีค่าเฉลี่ย 4.49

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของทั้ง 4 องค์ประกอบในด้านสภาพที่มีอยู่จริงอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านสภาพที่คาดหวัง และเมื่อวิเคราะห์ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้ง 4 องค์ประกอบ โดยการหาผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง (I) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่มีอยู่จริง (D) แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพที่มีอยู่จริง (D) หรือ $(I-D)/D$ พบว่า มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.06-0.11 โดยองค์ประกอบด้านสภาพการณ์ของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยและองค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นอันดับที่ 1 มีค่า $PNI_{modified}$ 0.11 รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่า $PNI_{modified}$ 0.09 และอันดับที่ 3 คือ องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย มีค่า $PNI_{modified}$ 0.06

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้นำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อศึกษาการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดังนี้

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์พบว่า การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักศึกษาวิชาชีพครู ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของทั้ง 4 องค์ประกอบในด้านสภาพที่มีอยู่จริงมีระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในด้านสภาพที่คาดหวังในทุกองค์ประกอบ และเมื่อพิจารณาตามลำดับของความต้องการจำเป็นโดยวิเคราะห์แยกเป็นรายองค์ประกอบก็พบว่า องค์ประกอบด้านสภาพการณ์ของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยและองค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นองค์ประกอบที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด เนื่องจากการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักศึกษาวิชาชีพครูยังไม่มีหลากหลายจึงไม่สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งอาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาไทยและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความคิดเห็นพ้องกันว่า สภาพการณ์ของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันยังยึดผู้สอนเป็น

ศูนย์กลางเน้นการสอนแบบบรรยาย ผู้เรียนเรียนรู้จากการท่องจำเนื้อหาจากหนังสือหรือตำรา ดังนั้นการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการพาผู้เรียนออกไปเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นจุดเด่นในพื้นที่มาเชื่อมโยงกับเนื้อหาในวรรณคดีไทยอาจช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีไทยและเข้าใจบริบทของท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่อย่างถ่องแท้ยิ่งขึ้น จนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ พบว่า สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้ ดังที่ วรวิทย์ นิเทศศิลป์ และชวลิต ขอดศิริ (2560: 290-293) ได้ศึกษา เรื่อง การบูรณาการการเรียนการสอนด้วยวิธีการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นล้านนา ผลการศึกษาพบว่า ด้านพฤติกรรม การจัดการเรียนการสอนจากการให้ผู้เรียนได้ศึกษาข้อมูลศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยตรงในบริบทจริง ทำให้ผู้เรียนมีความภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการรักษาวัฒนธรรมล้านนา เกิดความสนใจใคร่รู้ ได้โอกาสสร้างสรรค์ออกแบบและผลิตชิ้นงาน ชลธิชา หอมฟุ้ง และสมพร ร่วมสุข (2559: 1549-1560) ได้ศึกษา เรื่อง การสอนคติชนวิทยากับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนและการเสริมสร้างความภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ผลการศึกษาพบว่า การสอนคติชนวิทยาโดยการพาผู้เรียนไปเก็บข้อมูลภาคสนามนั้นเป็นวิธีสอนสำคัญที่ส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน คือ พัฒนาทักษะ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้ชีวิตในวัฒนธรรมข้ามชาติ ภาวิณี เดชเทศ (2559: 97-108) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้รายวิชาการออกแบบการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2 ในการส่งเสริมสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการสื่อสารผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยใช้โครงงานภาษาอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการสื่อสารผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยใช้โครงงานภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 74.41 และอยู่ในระดับดีมาก มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 16.27

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

ควรมีการศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยนำผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพบว่า การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีไทยและเข้าใจบริบทของท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณจากค่าเฉลี่ยด้านสภาพที่มีอยู่จริงมีระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยด้านสภาพที่คาดหวังทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบด้านสภาพการณ์ของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} 0.11$) เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องตรงตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง ซึ่งจะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพในการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพรู

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มีผลการศึกษาจากข้อมูลเชิงคุณภาพในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพบว่า การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีไทย และเข้าใจบริบทของท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาข้อมูล เชิงปริมาณจากค่าเฉลี่ยด้านสภาพ ที่มีอยู่จริงมีระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยด้านสภาพที่คาดหวังทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบด้านสภาพการณ์ ของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีลำดับ ความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} 0.11$) การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็น ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เช่น นักศึกษาวิชาชีพครูในสาขา ต่าง ๆ เพื่อขยายบริบทของการศึกษาและพัฒนาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นให้มีความชัดเจนและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2546). การประเมินความต้องการจำเป็น. ใน **สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. (หน้า 75-79). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชลธิชา หอมฟุ้ง และสมพร ร่วมสุข. (2559). การสอนคดีชนวิทย์กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนและการเสริมสร้างความภูมิใจในภูมิปัญญาไทย. **Veridian E-Journal**. (9)2: 1549-1563.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภาวิณี เดชเทศ. (2559). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้รายวิชาการออกแบบการสอนภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2 ในการส่งเสริมสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการสื่อสารผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยใช้โครงงานภาษาอังกฤษ. **วารสารครูพิบูล**. 3(2): 97-108.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์ และชลิต ขอดศิริ. (2560). การบูรณาการการเรียนการสอนด้วยวิธีการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นล้านนา. **วารสารวิชาการธรรมทัศน์**. 17(3): 285-295.
- สำนักงานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2561). **ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) (ฉบับปรับปรุง 11 ตุลาคม 2561)**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://epar.kpru.ac.th/contents/edms/EDMS-Doc-201905131557735366.pdf>. (2566, 5 มกราคม).